universität wien

Wienin yliopiston fennougristiikka esittäytyy

Johanna Laakso, Universität Wien (johanna.laakso@univie.ac.at)

universität wien

Wienin yliopisto

- Nykyisen saksankielisen alueen vanhin yliopisto (per. 1365)
- Keski-Euroopan suurimpia ja laaja-alaisimpia
  - n. 10 400 työntekijää, joista n. 7 500 tieteellisissä tehtävissä
  - n. 88 900 opiskelijaa
- Etenkin humanistiset alat sijoittuneet hyvin kansainvälisissä yliopistorankingeissa
- Tiloja eri puolilla kaupunkia, useat humanistiset ainelaitokset (myös fennougristiikka) sijaitsevat yliopistocampuksella *(Altes Allgemeines Krankenhaus,* entinen keskussairaala)

universität wien

Historiaa

- Toisin kuin näkee väitettävän, fennougristiikka ei ollut Habsburg-monarkiassa erityisen tiedepoliittisen mielenkiinnon kohteena; Unkarin historian ja kulttuurin opetus Wienin yliopistossa oli satunnaista ja vailla institutionaalisia puitteita.
- Vasta 1970-luvulle tultaessa lähinnä naapurialojen (erityisesti (indo)germanistiikka) arvovaltaisten tutkijoiden aloitteesta perustettiin professuuri, johon nimitettiin **Károly Rédei** (1932–2008)
- Lähes alusta alkaen henkilökuntaan kuului myös suomen lehtori (**Anja-Leena Holtari**); suomen kielen ja kirjallisuuden opetusta oli varsin runsaasti, mutta sen asema tutkintovaatimuksissa oli epämääräinen

universität wien

Fennistiikan nousu ja... ?

- Vuonna 2003 uudessa ”bolognalaisessa” järjestelmässä eriytettiin BA-vaiheessa fennistiikka ja hungarologia omiksi linjoikseen, MA-vaiheessa fennougristiikka (kielitieteellinen suuntautumisvaihtoehto) ja hungarologia (kirjallisuustieteellinen suuntautumisvaihtoehto)
- Fennougristiikan laitos yhdistettiin 2005 uuteen nippulaitokseen (*Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft)* yhdessä skandinavistiikan, nederlandistiikan ja vertailevan kirjallisuustieteen kanssa; toimenpide on lähinnä hallinnollista kosmetiikkaa, ja ”osastot” jatkavat omissa tiloissaan, omilla profiileillaan ja budjeteillaan
- Uusissa tutkintovaatimuksissa 2020 alkaen fennistiikan ja hungarologian BA- ja MA-opinnot yhdistettiin jälleen nimellisesti yhdeksi tutkinnoksi, jossa kaksi (käytännössä paljolti erillistä) linjaa

universität wien

Fennistiikan opetusresurssit...

- Suomen kielen lehtori: Anja-Leena Holtarin eläköidyttyä **Heini Lehtonen** (2005–2007) ja **Mikko Kajander** (2007–)
- Suomen kielen tuntiopettaja: **Laura Homan**
- **Maria Köstlbauer** on opettanut suomen kielen rakennekurssia
- Vuosina 2003–2015 joka toisena lukukautena vierailleva suomen kielen professori UKANin ja Wienin yliopiston yhteisellä rahoituksella; kun UKANin tukijärjestelmien muutos vei suomalaisen tuen, myös Wienin yliopisto lopetti rahoituksen
- Opetusvierailijoita (tällä hetkellä tutkijavieraana oleva **Henna Massinen**) sekä fennougristiikan opetukseen (**Johanna Laakso**, **Jeremy Bradley**) liittyviä fennistisiä(kin) sisältöjä

universität wien

... ynnä muuta

- Perinteisesti vahva, voimakkaasti kirjallisuudentutkimukseen painottuva hungarologia, johon liittyy myös unkarin kielen opettajien koulutusohjelma
  - eläköityneiden apulaisprofessorien virkojen tilalle luotiin 2021 TT-virka, jossa **Ferenc Vincze**
  - unkarin kirjallisuuden lehtori (50%) **Brigitta Pesti** ja postdoc-tutkija (50%, määräaikainen) **Erika Erlinghagen**
  - unkarin kielen lehtori **Márta Csire**, tuntiopettajia
- Suomalais-ugrilaista kielitiedettä ja sukukieliä:
  - fennougristiikan professuuri (vuodesta 2000 **Johanna Laakso**)
  - postdoc-tutkija (määräaikainen) **Jeremy Bradley**
  - viron tuntiopettaja **Triinu Viilukas**, vierailevia tutkijoita ja opettajia

universität wien

Haasteita...

- Viime vuosina opiskelijamäärät ovat olleet pieniä
- Opetuksesta suhteellisen suuri osa on määräaikaisten työntekijöiden ja tuntiopettajien varassa
- Suomen kirjallisuuden ja kulttuurin opetukseen ei juuri ole resursseja, joten niiden osuutta tutkintovaatimuksissakaan ei voida lisätä

universität wien

... ja vahvuuksia

- Innokkaita ja lahjakkaita opiskelijoita (laatu voittaa määrän)
- Hyviä yhteistyökuvioita sekä kotiyliopistossa (skandinavistiikka) että saksalaiselle kielialueelle (SUOSA)
- ”Poliittinen legitimaatio”: Itävallan ainoa yliopistollinen laitos, jossa koulutetaan virallisesti tunnustetun vähemmistökielen unkarin opettajia
- Kansainvälinen näkyvyys erityisesti fennougristiikan tutkimuksessa (IFUSCO 35 v. 2019; CIFU XIII v. 2022): Wien on tällä vuosituhannella ollut mukana alan useimmissa relevanteissa yhteistyöhankkeissa, ja verkottuminen alkaa jo opiskelijoista (REMODUS ym.)
- Voimakas tutkimusprofiili, useita ulkopuolisella rahoituksella (FWF ym.) pyöriviä projekteja

universität wien

Linkkejä

- Laitoksen kotisivut: https://finno-ugristik.univie.ac.at
- Facebook: https://www.facebook.com/finnougristik
- Twitter: @FiU_UniVienna
- Laitoksen blogi: https://wienerfinnougristik.wordpress.com/